

Sămănătorul

Revistă Săptămânală

Director: AUREL C. POPOVICI

SUMARUL :

ALEX. GH. DOINARU. — Prințul de Poppesco (roman) urmare

CONST. A. GIULESCU. — Solie (sonet).

VASILE. SAVEL. — Puterea Femeiei (dramă) fragment

I. E. TOROȘIU. — Doamna Elvira (nuvelă)

ION. LEORDEANU. — Spre Templul Frejei (poezie)

VICTOR. ANESTIN. — O revoluție cerească (știință).

I. C. POPESCU. — Slavul (poezie) traducere.

NASTRATIN ET COMP. — Revistă Critică: note și informațiuni.

Exemplarul 20 bani

„MINERVA“. — București.

„MINERVA“ INSTITUT DE ARTE GRAFICE ȘI
EDITURĂ
BULEVARDUL ACADEMIEI, 3. — EDGAR QUINES, 4. — BUCUREȘTI

A APĂRUT:

**VIATA
DE BOEM**

TRADUCERE DUPA
HENRI MURGER
de V. G. NALBĂ

PREȚUL : LEI 2.—

De vânzare la toate Librăriile

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMĂNALĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTAȚIA

B-dul Academiei, 3,

BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară . . . . . 10 lei

În străinătate . . . . . 12 »

PRINȚUL DE POPPESCO

III.

Prințul în internat. — Obiceiuri. — Un Popescu pungaș. — Scrisoarea Prințului. — Hugo Capet. — Ivan cel Groaznic. — Guy de Poppesco. — Discuție Generală. — Prințul acasă. — Mare nedumerire și bucurie.

Viața lui Jean-Emil-Conrad-Henri din internatul Anglo-Franco-Italo-Germano-Român se poate povesti în câteva rânduri. Lene multă, carte puțină, note mici, obrăsnicii mari: iată totul. Am fi nedrepti dacă ne-am mărgini să spunem numai așa de puține lucruri despre băetul părintelui Ghiță Popescu, și dacă am uita să povestim că, la fiecare examen, părintele trebuia să-și urce în tren sfințitu-i corp, și să-l aducă la București, în odaia directorului internatului. Mai dădea părintele, mai lăsa directorul, conform unor vechi obiceiuri ale pământului, și prețul examenului era hotărât repede. Noroc că băiatul dădea numai un examen pe an, căci altfel Dumnezeu știe ce-ar mai fi făcut părintele!

An curgea după an, și Jean Etc. trecea dintr'o clasă într'alta, ca gășca prin apă. Într'o bună vreme, finul lui Richard Ionescu s'a trezit în fața clasei a opta. Mare bucurie pe capul părintelui Popescu!..

Jean și-a însușit toate bunurile sau relele pe care le poate însuși un elev într'un pension. A învățat să fumeze; să-și vândă cărțile de studii; să se prefacă bolnav și să stea în infirmerie; să sară zidul noaptea prin ajutorul unor cearșafuri legate unul de altul; să se împrimute cu bani dela colegi; să răspundă obraznic profesorilor; să șterpelească ceasurile de sub pernă, ale colegilor; să vândă chiar cărți care nu erau ale lui; să-și deschidă credite pe la negustorii naivi; să nu dea pace servitoarelor dela bucătăria și spălătoria internatului; să-și vândă hainele vechi la faimosul «Tata Lazăr»; în sfârșit, a învățat tot ceia ce se poate învăța într'un internat, care vinde cu o mie de lei, cel puțin, o clasă de liceu. Pentru clasa a opta părintele a

trebuit să dea o sumă de bani mai mare. Directorul avea toată dreptatea când spunea :

«Înțelegem foarte bine nevoile sfinției-voastre, părinte, dar nu e mai puțin adevărat că ne înțelegem și nevoile noastre. Voi aveți un interes, noi altul. Voi doriți să aveți o diplomă de bacalaureat pentru copilul pe care îl iubiți și pentru care vă sacrificați destul; iar noi ne gândim că tot același copil e pierdut pentru noi, de oarece... înțelegeți sfinția-voastră, aici în internat, nu avem cursuri universitare și prin urmare nu mai puteți fi clientul nostru.»

Directorul vorbea prea frumos, și prea cu multă convingere; iar părintele, deși locuitor din satul Popești, era destul de inteligent să priceapă că omul acela, cu burta mare, chel, cu favoriți și cu mustățile pe oală, avea cea mai întregă dreptate ce putea să i-o dea un om cu mintea părintelui Ghiță,

Din cele patru limbi, pe cari putea să le învețe în internat, Jean Etc. n'a putut învăța decât franțuzește, limba maternă a feciorilor de Români, cari își urmau cursurile în faimosul și vechiul internat.

Și acum uitați-vă la Jean-Emil-Conrad-Henri de Poppesco. Iată cum îi pornește cărarea prin mijlocul capului, din frunte și până la ceafă. Ce bine îi șade cu monoclu! Și ce dungă au pantalonii! Ghetele sunt de box, americane. Pe stradă merge drept, ca și cum ar fi strâns în corset, și parcă privește lumea cu un nemăsurat dispreț prin sticla monoclului. La cucoane se uită cu lăcomie, ași putea zice cu obrăznicie; la domni, cu nepăsare, cu trufie. Parcă nici n'ar fi feciorul părintelui Ghiță Popescu, din comuna Popești!

Ca Prințul de Poppesco însă sunt mulți inși în capitala regatului Român. De aceia situația lui morală, dacă nu era de invidiat, cel puțin nu era tocmai așa de înfloritoare, cum ar fi dorit.

Dar iată că o împrejurare tristă dă cel mai bun prilej Prințului de Poppesco să iasă din încurcătura în care se găsea. Într'o dimineață citește într'un ziar că un oare-care Ion Popescu fusese prins cu mâna în buzunarul unui om, care, după făptura și după îmbrăcăminte, părea că nu umblă cu vânt în buzunare. Ioan Popescu, se înțelege, a fost arestat și dus, ca de obicei, întâi la poliție, și apoi la Văcărești.

Citind această veste, Prințul de Poppesco a căzut pe gânduri. Un Popescu a fost arestat; acesta nu e lucru de șagă. Desigur lumea poate presupune că pungașul Popescu e rudă cu Prințul de Poppesco. Ce e de făcut? Onoarea familiei Popescu din Popești este în pericol. Jean Etc. s'a așezat la biou, a scos hârtie și a început să scrie :

Domnului Director al ziarului «Fulgerul»,

Citesc în ziarul d-voastră că un oare-care Ion Popescu ar fi fost prins cu mâna în buzunarul unui domn. Vă rog să dați de știre prin răspânditul ziar «Fulgerul» că acel Ion Popescu nu este rudă cu mine Jean-Emil-Conrad-Henri de Poppesco. Îmi permit, cu această ocazie, să vă dau câteva deslușiri asupra originii familiei noastre, deslușiri cari vor dovedi cu prisosință adevărul spuselor mele. Cel mai îndepărtat dintre strămoșii mei, după cum se poate constata din arborele nostru genealogic, este faimosul scriitor bisericesc Origene, care, după cum știe toată lumea, a fost excomunicat din sânul bisericii ortodoxe de către al doilea sinod ecumenic din Constantinopol. Fiul acestuia, Origene Poppesco, este întemeietorul familiei noastre. Încă de pe atunci el își scria numele cu doi *p* și cu o în coadă. Prin urmare vedeți și dumnevoastră că pungașul Popescu, nu poate avea nici o legătură cu familia mea *Poppesco*.

Origene Poppesco a avut trei fii. Unul din acești fii era strămoșul lui Hugo Capet. Despre acesta nu mai găsim în arborele nostru genealogic nici o deslușire, căci după ce s'a dus în Franța, n'a mai trimes acasă nici o scrisoare despre existența lui, și nici nu s'a mai întors în Capadochia, leagănul familiei noastre. Al doilea fiu a murit mușcat de un câne turbat. Cel de-al treilea a atins vârsta de 80 ani, lăsând după moartea lui o avere foarte mare și doisprezece copii, opt băieți și patru fete. Cu începere de aici, tufa noastră genealogică devine un adevărat arbore. Familia Poppesco-iștilor se înmulțește ca epurii de casă. Prin secolul al XIV toată Capadochia era plină cu rude de ale lui Poppesco. După ce Turcii au cuprins Constantinopolul, familia noastră a început să fie foarte persecutată. I se confiscău averile, fetele erau furate; o goană sălbatică, în sfârșit, începe în contra acestei numeroase și glorioase familii. Mulți s'au văzut nevoiți să-și părăsească vechile lor locuinți, acolo unde văzură pentru prima oară răsăritul soarelui, și să caute adăposturi în alte țări, mai binecuvântate. O ramură a familiei noastre a trecut în Rusia. Despre această ramură avem foarte puține amănunte. Știm numai că o fată foarte frumoasă al unui strămoș al nostru din Rusia a cuprins inima lui Ivan cel Groaznic, care, mai târziu, după ce a avut doi copii cu dânsa, s'a cununat în catedrala din Moscova. Despre această ramură a familiei noastre nu mai avem nici un amănunt, imperiul Ru-

siei fiind foarte mare, iar familia noastră s'a pierdut pe ici, pe colo, rusificându-se.

O bună parte însă din această nenorocită familie s'a refugiat în Muntenia, pe la anul 1462, adică tocmai pe vremea când s'a urcat pe tron Radu cel Frumos. fratele lui Vlad Țepeș. (Vezi istoria lui Gr. Tocilescu) Matei Basarab îmi este rudă. Nevasta lui era o fată de-a lui Guillaume de Poppesco.

Aici în Muntenia, familia noastră începe din nou să se înmulțească strașnic. Nu făceai un pas până nu întâlneai un Poppesco. Din pricina legăturilor noastre cu Voevozii Munteniei, multă lume din toată țara avea o mare invidie pe familia noastră. Ba, ceia ce este mai trist, mulți inși își schimbau numele lor, luând numele nostru de familie, pentru a înfricoșa autoritățile de pe atunci. Probabil că pungașul Popescu, despre care pomenește ziarul dumnevoastră, este unul dintre aceia cari au luat numele familiei noastre, în acele vremuri. Îl desfid, de alt fel, să-mi dovedească, dacă poate, că origina lui este aceeași cu a neamurilor mele.

Toate aceste amănunte vi le dau, pentru ca numeroșii cititori ai «Fulgerului» să nu confunde pe Popescu cu Poppesco. V'ași trimite dumnevoastră, Domnule Director, arborele genealogic al familiei noastre, dar nu-l mai avem. Un incendiu groaznic, pe la 1789, a distrus până în temelie locuința bunicului tatălui meu, Guy de Poppesco, șeful și patriarhul familiei noastre. Dacă nu s'ar fi întâmplat acest dezastru, acest nenorocit incendiu, sunt sigur că însuși dumnevoastră v'ați fi convins de adevărul spuselor mele.

Fiind sigur însă că lămuririle pe cari vi le dau nu vă sunt de prisos, vă rog, cu acest prilej, să primiți asigurarea celei mai deosebite considerațiuni, pe care v'o păstrează,

JEAN-EMIL-CONRAD-HENRI de POPPESCO.

Scrisoarea aceasta, publicată în ziarul «Fulgerul», a doua zi, a fost comentată în toate cercurile. Însuși domnul Octav Lecca, care a scris o carte proastă despre familiile noastre boerești, a rămas, ca să zic așa, cu degetul în gură. Familia Băleanu, considerată printre cele mai vechi familii boerești din Muntenia, habar n'avea până acum despre familia lui De Poppesco.

Jean Etc. devine o curiozitate pentru toată lumea. Toți vorbeau, discutau, credeau, se contraziceau pe socoteața originii feciorului părintelui Ghiță Popescu. Totuși această împrejurare a dat naștere

unei situații morale, destul de înfloritoare, care convenea de minune lui Jean Etc. Prietenii începură să-i zică: «Prințule!».

De sigur că cititorii noștri își pot explica acum, pentru ce noi i-am zis *prinț*, încă dela începutul acestei povestiri I-am zis *prinț*, pentru că noi am cetit ziarul «Fulgerul», și am avut de unde să luăm informațiile cari ne trebuiau.

După ce și-a luat bacalaureatul, Jean-Emil-Conrad-Henri ar fi voit să rămână în București, în mijlocul elitei sociale, care, dela apariția faimosului articol al *Prințului*, îi deschisese larg ușile saloanelor. Se apropia însă luna Iulie, și mai toată elita trebuia să plece la Sinaia. Prințul trebuia sau să se ducă cu elita, sau să rămâie în București. Cu elita însă nu putea să plece, dintr'o pricină cu totul neînsemnată: n'aveau parale. În București iarăși n'ar fi putut rămânea, să nu mai dea de vorbit lumii, care, de sigur, s'ar fi întreat cu mirare ce rost are rămasul lui în București, pe timpul verei? Deci, după foarte puțină gândire, Jean — Etc. s'a hotărât, — cu durere, ce e drept, — să părăsească Capitala și să plece în nesuferitul sat Popești. Se înțelege că, înainte de plecare, Prințul a împrăștiat pretutindeni vestea că se duce la Vichy, în urma sfatului medicului său de casă.

La gară a fost condus de mulți prieteni, cari îl sfătuiau neconținut să plece prin Predeal. El însă a spus că-i place mai mult să iasă din țară prin punctul Vârciorova. Îmbrățișeri, sărutări cu prietenii, bilete de clasa întâia, suirea în vagon, mașina începu să fluere și să pufiască, și trenul începu să-și miște cu greutate încheieturile de fer.

În gara Craiova aștepta părintele Ghiță. Jean s'a înroșit până în vârful urechilor când l-a văzut, s'a apropiat de dânsul, cât pe ce era să-i sărute mâna, apoi a plecat repede înnainte, spunând:

— «Haide mai degrabă, tată, că mi-e foame și ași vrea să ajung acasă.»

Nu-i era foame Prințului, nu, nu-i era foame, dar era prea multă lume în gara Craiova, și monoclului din ochiul lui nu-i plăcea să se arate în fața publicului, alătura de o barbă stufoasă, neîngrijită și plină de fărâmituri de colac.

Ca o rață care să leagănă la fiecare pas, când în dreapta, când în stânga, venea părintele Ghiță cu cele două geamantane în urma Prințului.

Ajunși în fața trăsुरii, părintele spuse fiului său să se așeze dinapoi, ca să-i fie mai moale.

— «Lasă că mân eu caii!» spuse preotul.

Se suiră în trăsura și porniră spre Popești. Prințul își luă monoclul din ochi, căci trăsura în care mergea era cam hodorogită, și nu vroia să-și facă de răs sticla înconjurată într'un cerc de aur.

Preoteasa și-a primit feciorul așa cum știe o mamă: cu lacrimile'n ochi și cu brațele deschise. Prințul i-a sărutat mâna, apoi au intrat cu toții în casă.

După masă Prințul s'a culcat puțin.

Când s'a sculat, a scos dintr'un geamantan ziarul «Fulgerul», a chemat pe tatăl său și pe maică-sa, și a început să le citească scrisoarea pe care a publicat-o.

Ar fi de prisos să mai spunem că părinții au rămas cu gura căscată. Mai cu seamă coana preoteasă își făcea cruce și se lovea mereu cu palma dreaptă peste obraz.

«Dar de unde știi tu toate astea, dragu' mamei?»

— De unde să știe? A învățat cărți adânci. Mă mir și eu de ce-l mai întreb? spuse părintele. Ai să-l înveți tu pe Jean-Emil-Conrad-Henri al nostru?

— Ferească Dumnezeu! Eu să-l învăț pe el?

— De sigur că n'ai să-l înveți!

Când a isprăvit de citit articolul, părintele s'a sculat de pe scaun și a pornit pe afară, bolborosind singur:

«Strașnic om era Ivan cel Groaznic! Vezi ce face cartea? Habar n'aveam cine sunt și de unde mă trag. Noroc de băiatul meu, care a învățat atâta carte și a putut afla izvorul *fameliei* noastre».

În ziua aceea părintele a umblat de colo până colo, fără să facă nimic, fără să vorbească multe lucruri; ci numai se gândea, scuturându-și câte odată barba și nepricepând destul ce-a căzut peste dânsul.

(Va urma).

ALEX. GH. DOIMARU.

S O L I E

*Primii scrisoarea dela tine, mamă!...
Așa de blând mă rogi să vin acasă!...
Căci nu știi ce-i. Puterile te lasă,
Și plângi cu ochi-ascunși într'o năframă!..*

*E lanul copt, și fânul e de coasă,
Pădurea 'n deal cu glas par'că mă chiamă:
Iar boii-s răi, tu nu le afli samă,
Căci ziua pasc, și noaptea dorm în leasă...*

*Scăldate 'n dor sunt rândurile tale,
Le-am recitat în rugă către tine,
Și par'că mă priveai din zări senine!*

*Spre tine-aleargă dorurile mele,
Spre tine, să-ți aducă bucurie.
... Și câte-or să-ți mai spună ele ție!..*

CONST. A. GIULESCU.

PUTEREA FEMEIEI

DRAMĂ ÎN DOUĂ ACTE.

Fragment.

SCENA X.

CĂPITANUL MATEI GEORGESCU (se aude de afară glasul său):

— Bre! da pustiu... Pe aici nu s'aude nimeni (strigă) Neculai, Mia... (intră, și rămâne cam mirat că-l vede pe locotenentul, prietenul său, doctorul George Teodorescu aici în casă. Jocul de scenă trebuie susținut tot timpul. Matei are figura unui om care bănuiește Locotenentul Teodorescu se arată rezervat. Lili se dă lângă bărbatul ei căruia nu-i convine de loc situația. Toți sunt vizibil încurcați. Scena continuă în această situație grea până ce rămân singuri dr. căpitan Matei Georgescu cu nevastă-sa Lili).

CĂPITANUL. — Ce mai faci, Teodorescule, ce cați tu aicea?..

LT-TEODORESCU. — Întâmplarea...

LILI (și ia repede vorba). Închipește-ți, eram cu Mia și cu Nicu când îl întâlnim. Din vorbă'n vorbă am ajuns acasă, și fiindcă știam că vii azi, l-am poftit la noi... Știu că-ți face plăcere... Altfel...

CĂPITANUL. — Da, foarte mare plăcere, îți mulțumesc, mi-ai făcut o surpriză colosală...

MIA TĂNĂȘESCU. — Matei, n'ai ideie ce bine-mi pare c-ai venit. Mi-era așa de dor de tine, vii așa de rar pe la noi...

CĂPITANUL. — Dragă Mio, vin când pot, cu ocazii...

PREOTUL NECULAI TĂNĂȘESCU. — Măi Matei, măi, ne-ai dat cu totul uitărei, ți-aduci tu aminte de timpurile trecute... Ce mai petreceri...

L-T. G. TEODORESCU. — De-astea avem noi multe la activul nostru. Cine stă să-și mai aducă aminte de timpurile de odinioară...

CĂPIT. — Da, ai dreptate! (cu intenție) prezentul ne interesează mai mult. Ce-a fost în trecut, rămâne numai în amintire...

LILI. — (Cu grabă). Eu urăsc trecutul. Mie îmi place prezentul și iubesc cu ardoare viitorul, nici nu știi ce surprize îți rezervă...

CĂPIT. — Da? Imi rezervă!

LILI. — (Îi sărută). Iată, te așteptai tu la surpriza asta? vezi ce plăcut e viitorul?...

CĂPIT. — (Se șterge, apoi duios). Cum mă sărutai tu odată...

LILI. — (Se face că nu observă). Mio, s'aducem ceva de mâncare.

PR. NECULAI. — Puțină băuturică... Păi... așa merge treaba...

LOCOT, TEODORESCU. — Mă scuzați... (din ce în ce mai înturcat) trebuie să plec... o invitație.

CĂPIT. — Mai stai. Nu ne-am văzut de două săptămâni...

LOCOT, TEODORESCU. — Ne întâlnim deseară, în oraș... de sigur că o să ești...

CĂPIT. — Poate... Îmi pare rău că nu mai stai (și întinde mâna, conducându-l până la ușă).

SCENA XI.

(Un moment tăcere. Căpitanul Matei Georgescu se așează pe un fotoliu).

LILI. — (Se duce lângă bărbatu-său, îl apucă de după gât și-l sărută din nou, apoi întreabă copilărește): Ce i-ai adus fetiței? Bomboane, șocolată...

CĂPIT. — (Enervat). Mai întâi ia-ți mâna de pe gâtul meu: apoi, o să-ți spun că n'am avut timp să-ți aduc nimica...

LILI. — (Cu șiretenie) Gurița ta mi-ai adus-o.

CĂPIT. — De care nu doreai atâta...

PR. TĂNĂSESCU. — (Cu o sticlă în mână). Ia doctore un păhăruț... să cinstim... păi, așa ni-a fost vorba...

CĂPIT. Nu, nu iau; sunt obosit. Ași vrea să mă liniștesc puțin... Mi-ar face bine... să-mi adun gândurile...

PR. TEODORESCU. — Eu te las. Peste un ceas când oi veni, să fii iarăși Matei al nostru, păi... așa ne-a fost vorba... (către nevastă-sa, care în tot timpul acesta a aranjat bufetul și pe masă): hai buchetule, hai grădinițo, of! dragostea mea!

SCENA XII.

LILI. — (Îi impresoează cu dragoste pe căpitan). A obosit băiatul. Ce să-i facă mama băiatului?

CĂPIT. — Lili! (se retrage de lângă dânsa, enervat). Să nu mă necăjești!

LILI. — Dar altă dată îți plăceau dezmerdările mele.

CĂPIT. — Da! îmi plăceau și mi-ar plăcea și acuma, dacă n'ar trebui să le împart cu nimeni...

LILI. — Vrei să ne sfădim?

CĂPIT. — Vreau să vorbim liniștit, serios.

LILI. — (Aducându-și aminte). A! înțeleg. Ai fost iar pe-acasă... iar ți-au

împuiat capul aceia... tată-tu... mă-ta... Sandu... a! pricep... nu-i nevoe să mi-o spui mie... te-am cunoscut de cum ai intrat în casă, posomorât și aprins.

CĂPIT. — Tu nu poți vorbi așa, Lili. Tu știi cât am ținut eu la tine, și cât au căutat cei din jurul meu să-mi răcească dragostea pe care o aveam pentru tine... O dragoste mare, care credeam că o să dureze toată viața... credeam că ne va uni căsătoria într'o dragoste pe veci.

LILI. — Și cine strică? Tu! ai tăi.

CĂPIT. — Nu, Lili, eu am cele mai bune intenții față de tine, dar dacă-i căuta să mă desnădăjduiești, atunci...

LILI. — Di-vor-țe-zi...

CĂPIT. — Poate...

LILI. — Uită-te întâi bine la mine!

CĂPIT. — Ce vrei să zici cu asta?...

LILI. — Pe noi nu ne desparte decât...

CĂPIT. — Știu! Mi-ai spus-o de atâtea ori... dar cu alt înțeles decât acela pe care trebuie să-l atribuim acuma acestui cuvânt... Puțină apă (și ia singur și toarnă într'un pahar, scoate un praf din buzunar pe care-l înghite). Capul! (și duce mâinile la temple, apoi continuă): Mie n'ar trebui să-mi reproșezi nimica. Am dat dovadă că sunt un om de onoare. Ți-am stricat casa, ți-am făcut alta, pe care o credeam mai bună poate decât întâia...

LILI. — Cât despre bună, era destul de bună și întâia...

CĂPIT. — Și n'aș vrea...

LILI. — Ascultă! Tu ești un ușuratic, de câte ori vezi o femeie mai drăguță alergi după ea... Ce? vrei să mă lași? Asta nicidată! Ți-am spus-o și ți-o mai spun!

CĂPIT. — Cum? Adică nu sunt eu liber pe acțiunea mea? Când o femeie care-mi e nevasta-mea, mă otrăvește pe fiecare zi, când îmi face viața de nesuferit, când acea femeie râde și petrece în lipsa mea, nu pot eu oare atunci să mă desfac de o asemenea căsătorie? (hotărât). Da! Și asta ar fi trebuit s'o fac la prima scenă pe care mi-ai făcut-o. Te-am ertat. Am lăsat totul pe seama nervilor, dar nervii aceia s'au înrăutățit și acuma văd că nu mai sunt nervii de vină... Lili, îndreaptă-ți purtarea...

LILI. — Eu am o purtare foarte bună, dumneata, nu. (De la cuvântul «di-vor-țe-zi» stă cu mâna dreaptă la spate). Cum îmi poți dovedi contrarul? A, da! pe cuvântul de cinste... Dar cine poate ști ce faceți voi... bărbații... Sunteți toți la fel, nu țineți la căsătorie... femei după femei, asta-i dorința voastră... Puteți face orice, pe când o femeie e de ajuns să stea mai mult de vorbă cu un bărbat, pentru ca să i se pue imediat cine știe ce lucruri în seamă... O! despre asta sunteți buni...

CĂPIT. — Trebuie să știi că reputația unei case n'o strică bărbatul... întru cât mă privește am o scrisoare aici, care m'a turburat cu totul. Vai, mai bine nu venea... o întărire a unor bănueli...

LILI. — Îți fabrici scrisori, Domnule. Vrei să te scapi de mine. Crezi că-ți va fi așa de ușor... de mine ești legat pe vecinicie... o clipă, unul din noi nu va trăi mai mult decât celălalt; și în clipa când vei lua o hotărâre, atunci... (ia mâna dreaptă de la spate, și îndreaptă revolverul pe care l-a luat în mână la cuvântul «di-vor-țe-zi», către bărbatu-său) atunci... vei simți plumbul ferbinte în vinele tale; după tine îl voi simți eu, atunci, te voi îmbrățișa cu mâni de ghiată... pe vecinicie...

CĂPIT. — (Palid, sare, îi ia revolverul din mână). Mă ameninți! Așa știi tu să răsplătești dragostea mea? Ai uitat sacrificiile pe care le-am făcut pentru tine... (pentru sine). O! da, o femeie uită totul destul de repede... de la un timp nimic n'o mai mulțumește... i-ai deșteptat simțurile, ești pierdut... ai ridicat-o din starea în care se găsea, nu mai e mulțumită în aceea în care ai pus-o... Avere, dragoste, cinste, nimic nu respectă. (o privește pe Lili) Pân'acum numai m'ai amenințat... acum ai îndreptat țeava revolverului asupra mea... Îmi dorești moartea... (stăpânindu-se) dac'aș fi eu bărbatul pe care-l socoți dumneata, ar fi trebuit să sar asupra ta, să te bat, să te omor... ca pe-un pui de găină.

(Cu durere). Eu, nu-ți fac nimica... Ce-ar zice Tata, mama, de ar ști în ce prăpastie am căzut... dar bătrânul tată-tău... el în naivitatea lui ne crede foarte fericiți... lui nu vreau să-i tulbur liniștea; să-l las să moară fericit în această credință... Capul,.. mă doare grozav... Cine-ar ficrezut c'ar fi ajuns vre-odată lucrurile aici... De-acum, totul s'a isprăvit.

VASILE SAVEL.

DOAMNA ELVIRA

I.

Doamna Elvira Grănescu stă răzimată de pervazul ferestrei și coase. Copila ei, Viorica, citește pe canapea. Prin geamuri năvălește lumina soarelui într'un șivoiu puternic. Mănunchiul de raze se resfrânge din oglinda atârnată în apropierea ferestrii, pe scânduri, o pată rotundă, tremurătoare, se mișcă în răstâmpuri, ca și o frunză de plop... Liniște ca'n miezul nopții. Numai când și când foarfecele produc câte un sunet aspru, când doamna Elvira îndreaptă ceva la rochia pe care o coase. Sau d-șoara Viorica, copila ei, întrerupe liniștea printr'un

foşnet uscat, întorcând fila cărţii pe care o citeşte cu multă băgare de seamă. Citeşte un capitol, citeşte două, apoi scapă o mână în jos, intoarnă cartea pe canapea, cu scoarţele castanii în sus, şi încet-încet cade pe gânduri... Cu degetele dela mână dreaptă resfirate pe lângă tâmplă, cu ceialaltă mână lăsată fără simţire pe genunchi, şede răzimată de spatarul canapelei, uitându-şi lungă vreme privirea pierdută într'un colţ al odăii... Ar vrea să înţeleagă tot ce a scris tatăl ei, — tot din fir în păr... «Poate din scrierile lui, să-mi pot plăzmui icoana tatei», aşa se gândea ea adeseori. «Poate din ele voi afla pricinile, cari l'au îndemnat s'o părăsească pe mama... Cum, tata, artist, un scriitor aşa de renumit n'a înţeles iubirea, nici puterea ei, n'a înţeles'o? Nu se poate! Şi dacă a înţeles toate astea, atunci de ce a lăsat părăsirei un suflet atât de bun ca mama şi a plecat să nu mai vină? De ce? Apoi nu gândeşte că mai are şi o copilă în a cărei inimă fierbe dragostea pentru dânsul, dragostea de copil faţă de tată?» Astfel de gânduri au început s'o chinuiască mereu pe Viorica de când se ridicase şi zădarnic o ruga de multe ori pe mama să-i spună ceva despre tatăl ei. «Aşteaptă, drăguţă, când vei creşte mai mare, îi răspundea atunci, iar când vedea că n'o mai poate linişti cu această făgăduinţă, atunci o amăgea cu alta: «Lasă, scumpa mea, la anul îţi voi îngădui să citeşti operele, pe cari le-a creat tatăl tău.» Şi tot aşa o amăna din an în an, până ce Viorica ajunsese vrâsta de treisprezece ani. Atunci înţelese şi doamna Elvira că fica ei nu mai e o finţă, pe care s'o poţi amăgi cu una cu două. Deci, îi deschise biblioteca soţului ei şi-i zise: «Iată, copilă, acuma îţi dau voe. Caută scrierile tătuţei şi le citeşte, afară însă de vr'o câteva tomuri, pe cari încă nu ţi le pot da... Mai pe urmă, după ce vei înţelege şi tu tainele vieţii, atunci vei putea să le citeşti şi pe astea.»

Trecuse o lună de când Viorica începu lectura operelor părintelui ei. Într'o zi, după dejun începu să citească piesa: «Dragoste de artist». Îi părea cam încurcată, şi aceasta din motivul că nu înţelese expunerea, iar reflexiunile adânci ce le întimpina le-ar fi priceput ea, dacă ar fi înţeles situaţia, dar aşa... De cele mai multe ori era nevoită s'o întrebe pe mă-sa. Mai ales la sfârşitul piesei a dat de un loc, care nu-i dădea pace... Se gândea: s'o întreb pe mama? E cam supărată şi mă tem să nu mă respingă. Să n'o întreb? Atunci degeaba mi-am bătut capul până aici... Tot atâta! se hotărî Viorica în gândul ei şi ridicându-şi ochii începu cu glas domol:

— Mămuţă, mămuţă, am să te rog ceva, dar n'ai să te superi?

Doamna Elvira o privi lung, dar nu-i răspunse nimic. Gândurile ei nu erau acasă... Abia după ce se reculese o întrebă:

- Ei?
- Dar spune : n'ai să te superi ?
- Nu.
- De loc ?
- De loc.

Viorica se sculă în grabă, luă cartea în mână și se duse la fe-reastră. Apoi, căută un pasaj dintr'un monolog purtând ochii repede-repede dela stânga la dreapta și dela dreapta la stânga, până ce găsi locul care-i trebuia. Ea îi arată cu degetul :

— «Oare ce-a gândit tata când a scris asta : «Bărbatul devine un întreg numai prin femei, precum și femeia simțește întregimea ei individuală numai prin bărbat. Abia amândoi sunt în stare să plătească tributul naturii — datoria pământeanului impusă de Creatorul său... Tot astfel e și un artist : ca să ducă dânsul o viață închinată cu totul artei, trebuie să aibă o consoartă, care să-l înțeleagă — o consoartă artistă. Artă lor se întregește atunci reciproc, întocmai ca și viața bărbatului și a femeii. Și de aceia calea spre glorie trece adeseori peste cadavrul fericirii...»

Aici încetă Viorica aruncând o privire stăruitoare în ochii maicii sale, care părea iritată... Tăcere adâncă... Doamna Elvira smulse deodată cartea din mâna d-șoarei și-și lăsă capul în jos. Simți o mustrare de cuget... Cartea aceasta nu ți-am dat voie s'o citești. Du-te la plită și vezi de fierbe supă!»

— Mămuță, zău...

— Nici o vorbă... îi tăia maică-sa deodată vorba. Viorica îmbujorată de rușine se duse încotro o mânase. Aceasta fu cea d'întăiu înfruntare ce primise dela mama ei — bună de altfel cum nu se mai putea. Adeseori ea vedea că sufletul maicii sale e tulburat de atâta supărare, cu toate că niciodată nu-i povestise ceva din trecut. «Mai târziu, copilă, mai târziu, când vei pricepe mai multe» — așa îi răspundea mamă-sa, când o întreba ceva despre tatăl ei. Apoi zâmbia cu un zâmbet amărât de neazuri. Viorica începu să-și facă muștrări, de ce a rugat-o să-i explice pasagiul. Dacă ar fi fost mai răbdătoare poate că era mai bine...

— Iartă-mă, mămuță, începu Viorica într'un ton rugător, iartă-mă doară-i cartea tătuței. Și pe aceasta mi-ai dat voie s'o citesc. Celelalte le-ai încuiat într'un dulap despărțit. Aduți aminte : mi-ai zis, că o să-mi dai încă niște explicații, când voi ceti piesa «Dragoste de artist?» Nu-ți aduci aminte? Eu nu ți-am călcat porunca...»

— Bine, copila mea, bine, urmă doamna Elvira cu o voce muiată, dacă ți-am făgăduit, să știi că-mi țin cuvântul.

— Ai să-mi spui poate ceva despre tătuța? Ce dor mi-i s'aud măcar vre-o două vorbe despre dânsul! Și-ai să-mi spui, nu-i așa? Iacă eu isprăvesc îndată de cetit cartea și-apoi... Nu-ți închipui cât de mulțumitoare îți sunt că mi-ai dat voie să citesc scrierile lui. Noaptea, mă trezesc une-ori prin vis și recitez propozițiuni întregi din operele lui, știi, dragă mamă, cari mi s'au întipărit mai tare în memorie.. Atunci mi se pare că tata vorbește aevea cu mine, atunci cred că el anume pentru mine le-a scris. Câte-odată visez — și asta de bună-seamă că ți s'a întâmplat și ție de multe ori — visez că tata mă sărută așa de dulce, și atunci mă simt atât de fericită, că nici nu-ți pot spune... Ah, tata, tata, de l'aș vedea numai odată!..

— Taci copilă, nu fii neună, o întrerupse doamna Elvita, în vreme ce Viorica o privea cu ochi aprinși.

— Nu mamă, eu nu te părăsesc, rămân totdeauna cu tine, dar acuma așa mi-a venit un dor să-l văd pe tata. De când ne-a părăsit el, a trecut multă vreme și eu nici nu-mi mai aduc aminte de dânsul. Și nici nu știu de ce s'a supărat așa de tare că nu mai vine... Vezi? Asta aș vrea să știu, și tu ai putea să-mi spui, dar nu vrei..

Doamna Elvira îi răspunse zâmbind :

— Ei apoi îngăduie până de seară, că-ți voi spune totul... Îngăduie, ai cetit numai vre-o două cărți de-ale lui și acuma n'ai astâmpăr.. Mai bine du-te și așterne masa, vezi că a trecut un ceas după amiază. Deseară, îți promit înc'odată...

După masă doamna Elvira începu să scrie ceva. Viorica ațipise pe canapea... Spre înserate ieșiră amândouă la primblare. Era o seară plăcută, răcoritoare, o adevărată seară de Iunie. Luna plină își revărsa strălucirile ei argintii peste râul ce curgea alătura de drumul, care spinteca orașelul în două părți. Clădirile de ziduri înegrite se întindeau în șiraguri lungi și priveau ca niște straje, cu ochi incremeniți, în largul nesfârșit alfirii. Spre capătul orașului clădirile păreau că se tupilă, se scufundă în pământ.. Se făceau tot mai mici și mai mici... Și alătura de ele râul murmura zgomotos eternu-i cântec... Doamna Elvira iubea nespus de mult valea râului aceuia. Pe malurile ei și-a urzit cele d'întăiu planuri ale copilăriei, acolo a întruchipat visuri fermecătoare, mărețe, pentru viața ei de mai târziu. Mai pe urmă, după ce bărbatul ei, artistul Grămescu, o părăsise, venea adeseori pe valea râului, sfătuia cu murmurul apei și-și da drumul lacrimilor amare de dor peste valurile înspumate... Tot acolo i-a trezit și ficei sale sentimente pentru totul ce-i frumos și nobil din lumea aceasta; acolo s'a hotărât să-i dea de cetit cărțile tată-ne-său, de care Viorica numai foarte puțin își mai reamintea, căci icoana lui o vedea

înaintea ochilor aproape întreagă învăluită în negura vremii. Și acuma doamna Elvira înțelegea prea bine din tăcerea Vioricăi, cum sufletul ei se avânta spre tatăl său, de care ea, mama ei, nu-i putea vorbi nimic, nu vrea să-i vorbească. De aceia i se părea acuma că vede în ochii vlăstarului ei ceva străin, ceva ce de altfel nu-i este dat unei mame să observe la copilul său. Un suspin prelung zgudui pieptul doamnei Elvira...

— La ce te gândești copilă?

Viorica tresări ca dintr'un vis, aruncă în jurul ei o privire aiurită, apoi se lipi aproape de maică-sa șoptind: «La ce să mă gândesc, la tata... Vezi... mi-ai promis că mi-i povesti ceva despre dânsul, dar nu vrei... Las', mamă, ți-o părea rău odată, că lași să mă chinuiască atât de mult gândul acesta. Eu sunt doară copila voastră, amândurora, și de ce să nu vă cunosc pe amândoi?»

Vorbele rugătoare și pline de stăruință ale copilei îi muiă inima E virei într'atâta, încât simți un fel de milă apăsătoare față de Viorica. Dar reamintirea zilelor trăite cu Grănescu îi întindea parcă în totdeauna un văl întunecat înaintea ochilor. De aceia îi era și greu când îi auzea chiar numele. Dar acuma, în sfârșit, se hotărî să-i descopere Vioricăi și taina aceasta: de ce s'a dus tatăl ei...

— Aidem scunpa mea acasă. Acolo îți voi povesti tot ce dorești, că vezi... aici nu se poate, ne aude lumea...

O luară spre casă în pas grăbit. Un vânt ușor de vară ridica în mici vălurele apa râului, ce-și urma veșnicul curs. Departe, departe de oraș se auzeau duruituri greoaie de cară, și numai unde și unde, pe alocuri, răsuna câte un lătrat de câne. De altfel, în orașel domnea o liniște ca într'o amiază fierbinte.

După ce ajunseră dânsesele acasă, doamna Elvira scoase din săltarul mesei o coală de hârtie scrisă și o dădu Vioricăi s'o citească. Era coala pe care o scrisese la amiază-zi.

— Numai caută să înțelegi totul, îi dădu doamna Elvira de grijă, acesta e un manuscript rătăcit de-al tăta-ne-tău. E inedit. Citește tare să aud și eu...

Viorica luă plină de curiozitate coala de hârtie din mâna maicii sale, apoi se puse la masă și începu într'un ton resvidit:

«Fericire spulberată».

«Intr'un orașel mic trăia înaintea cu șapte ani un artist a cărui faimă se dusese departe, departe în lume. Dânsul avea o soție care-l iubea din tot sufletul și o copilă frumoasă și cumincioară cum nu se mai putea. Viața acestor trei suflete trecea așa de fericită, cum

poate nici îngerii în cer nu trăiau. Într'o iarnă sosi în orașelul acela o trupă de actori, cari anunțară o piesă, al cărei autor era tocmai artistul acela din orașel. Se bucurau toți de acea deosebită cinste și seara se duseră la reprezentarea piesei tus-trei: autorul, soția sa și copilița lor. Din seara aceea a turburat toată fericirea casei aceleia. Artistul s'a amoretat de o actriță, care a jucat cel mai însemnat și mai frumos rol din piesă. După reprezentare, scriitorul a dispărut cu actrița și n'a mai venit acasă toată noaptea, iar a doua zi a plecat împreună cu trupa... S'a dus în lume ca să-și completeze arta... Și de atunci nu s'a mai reîntors... A spulberat fericirea celor două ființe... Artistul se cheama Ion Grănescu, soția lui Elvira. iar copilița lor Viorica»...

— Mămiță, mămiță, tu ai scris-o asta! exclamă deodată Viorica speriată și alergând spre maica ei îi căzu în brațe și începu să plângă: «Tata, tata așa ne-a părăsit? Pe tine el nu te-a iubit, nici pe mine? Ah ce tristă e povestea tatei!...

— Fii liniștită, copilă, fi liniștită! Încă n'ai trăit pe lume, încă n'ai învățat a plânge... Vezi... așa sunt o seamă de bărbați neînțeleși fără pic de milă, cari cred că datorია vieții e să amărăști zilele altor ființe... Așteaptă când vei crește mare, vei înțelege multe...

Doamna Elvira se silea să-și mângâie copila, nespuse de turburată. Inima acesteia se zbătea într'un ritm puternic și repede; ochii ei plini de lacrimi i se deschiseră mari, mari, vădind o mirare neașteptată. Așa avea Viorica o fire slabă, moale. La cea mai mică iritare, bătăile inimei urmau așa de repezi, încât ai fi crezut că a alergat cale de o poștă. De aceea și mama ei se ferea s'o mânia și mai ales o cruța cu noutățile, cari ar fi putut să-i turbure liniștea sufletului. Și doamna Elvira se așteptase dinainte că fiica ei se va mânia nespuse de mult, când va auzi povestea tată-ne-său: de aceea o amana de azi pe mâine, până a văzut în sfârșit că așa lucruri nu se mai pot tăinuî înaintea Vioricei...

II.

A doua zi doamna Elvira avu o surpriză mare. Când curierul îi aduse gazeta, ea o răsfoi cu nerăbdare, ca întotdeauna, și dădu de o notiță tipărită cu litere mașcate: «In stațiunea balneară S... din munții noștri se va opri timp de mai multe zile o trupă de actori împreună cu bine cunoscutul scriitor Ion Grănescu. Se vor reprezenta mai multe bucăți de teatru. Scriitorul Grănescu va ceti producții de ale sale...» Doamna Elvira ceti notița apoi după ce o sfârși

de cetit începură sute și mii de gânduri să i se părănde prin minte... Ce să facă mai întâi cu Viorica? Să nu-i arate notița? Va auzi din alt loc... Să i-o arate? N'o putea sta cu dânsa în casă și va trebui să meargă cu ea într'acolo ea să-l vadă pe tatăl ei. În sfârșit după multă răs gândire se decise totuși să-i spună.

— Așa-i mamă, că noi mergem să vedem pe tata, exclamă Viorica deodată plină de bucurie. Numai să-l vedem și apoi ne întoarcem îndărăt. N'ai grijă, mămuță, eu voi rămâne totdeauna cu tine, totdeauna... că te iubesc... Vreau numai să-l cunosc și pe tata, numai odată să-l vad...

Mamă-sa rămase tăcută în fața ei. Era ca și când nimic n'ar fi auzit din cele ce le rostia Viorica. Abea după câteva clipe de frământare zise:

— Fie!

Atâta îi trebui Vioricăi s'o înduplece pe maică-sa ca să plece; de-acolo, se gândea dânsa, se va vedea ce-a mai fi. Se puse deci să se pregătească de drum cu o bucurie nespuse de mare. Dar par'că era vrăjit ceasul pl-cării... O oară îi părea ca o zi de lungă... După fieștecare clipă se uita la ceasornic...

«Încă trei ore și apoi mergem la gară, socotea mereu Viorica, încă două, încă o oră, încă o jumătate...

Apoi după câteva minute iarăși: «Ei acuma putem să mergem, mamă... Mai e jumătate de ceas... Până ajungem la stațiune... Poate caii nu merg bine, ori cine știe ce alta ni se poate întâmpla pe drum și vezi... dacă scăpăm trenul?»...

La urmă doamna Elvira văzu că nu mai are ce face, trebui să pornească, căci fiică-sa o îndemna fără încetare... Când ajunseră la stație portarul li spuse că mai au de așteptat o jumătate de ceas. Ciuda Vioricăi... Umbla ca un prâsnel când încolo, când încoace, ba eșia afară, ba intra în sala de așteptare și tot așa până ce sosi trenul... «Te miri, Doamne!» își făcu ea o cruce mare când îl auzi stohnind în apropiere...

În vagon doamna Elvira ațipi încetișor, încetișor... Pe urmă somnul o fură cu totul. Viorica alerga fără astâmpăr când la o fereastră când la alta... I se părea că trenul stă pe loc, deși își astupa urechile ca să nu audă pocniturile asurzitoare și monotone ale roților

(Va urma).

I. E. TOROȚIU.

SPRE TEMPLUL FREJEI

Valeriei.

Iubita mea, pe vârful cel mai 'nalt
Al unui fjord din Marea Inghetată,
E domul unde locuiește Freja,
Zeița dragostei și-a frumuseții,
Alături de mirele ei, Oeder...
Palatul, plin de-o sfântă armonie,
E ridicat din marmora adusă
Din Grecia, acolo unde arde
Puternic soarele de primăvară.

În domul Frejei, luminat de-apururi,
Se întâlnește acei ce își păstrează
Iubirea lor, de când s'au cunoscut
Și până vine moartea să-i despartă...
Dar chiar atunci, când unu 'nehide ochii,
Nici celălalt nu poate să trăiască,
Căci, sbuciumat și plin de'ndurerare,
Se duce repede în Raiul veșnic,
Să-și caute tovarășul pierdut.

În templul Frejei nu poți să suspini,
Căci toate dorurile se 'mplinesc
Și toate visurile sunt reale.

Iubita mea, aici, în templul Frejei
Te cheamă dorul meu ce n'are margini,
Nici n'a știut ce-i liniștea și pacea...
Și vino să îngenunchiem în fața
Zeiței cea de-apururi zâmbitoare...
Ne vom ruga să ne primească 'n templu,
Alături de ceilalți fericiți...
Aici te-aștept, iubita mea, să vii!

ION LEORDEANU.

O REVOLUȚIE CEREASCA

Bine înțeles, poți să fii unul dintre cei mai de seamă literați, fără să cunoști cerul și noțiunile elementare ale astronomiei.

Lamartine punea luceafărul de seară să răsară seara, Alphonse Daudet credea că Sirius se vede pe cer în nopțile veri. Au fost și sunt însă și literați cari cunosc cerul și dacă au ocazie să-l descrie, nu spun prăpăstii. Literați ca Rostand, Strindberg și alții fac parte din societăți astronomice. Rostand de altfel cunoștea bine tot ce a scris Cyrano de Bergerac despre astronomie.

Literații nu sunt obligați să cunoască astronomia, dar iarăși nu le este permis să înșele buna credință a publicului. Cel de care voesc să vorbesc nu e, din fericire, un literat, ci cineva care a publicat o broșură de schițe i nuvele.

Broșura în chestiune a apărut chiar zilele trecute și răsfoind-o am găsit câteva rânduri cu privire la cer. Mai întâi, autorul broșurei vede pe cer, cu ochii liberi, *milioane de stele*, pe câtă vreme, stelele văzute cu ochii liberi nu sunt mai multe de 4.000—5.000.

Dar să zicem că e o greșală ce o fac mulți; — iată însă ceva mai interesant. Citez :

«Și cum priveam așa la ele (la stele), una dintre cele ce scilipeau mai tare, se desprinsese deodată din locul ei și însemnându-și calea cu o dungă luminoasă dispăru în infinit»... «și tocmai târziu se desprinsese și o stea din cele multe, cu lumina slabă și pieri repede, fără să lase vreun semn în urma ei».

Autorul spune acest lucru cu toată serioșitatea. Nu e vorba de un vis, de o părere. A văzut cu ochii cum steaua s'a «desprins» de pe bolta cerească și s'a dus în haos.

Vedeți ce rău e, când își face cineva o proastă idee de stele. Stelele, stelețele sunt *sori*, sori mai mici, sau mai mari decât soarele nostru, sori îndepărtați, dela cari lumina, care face 300.000 kilometri pe secundă, abia ne ajunge în 10, 100, 1.000, 10.000 de ani sau și mai mult.

Cu ce drept poți deci să prăvălești apoi giganți sori, pe cari tu nu i-ai creiat? Dar după părerea autorului cu pricina, dacă în fiecare noapte nu ar cădea decât numai câte cinci stele (în realitate cad 1 miliard pe an), ar urma ca în cinci ani să nu mai existe nici o stea pe cer. Stelele sunt însă pe cer, aceleași stele, de mii, de zeci de mii de ani, de milioane de ani. Ele se aflau aproape tot așa cum sunt azi, înainte de a se naște pământul.

Stelele căzătoare sunt niște umile corpuri, mici, foarte mici, cari circulă în spațiu și atunci când vin în apropierea unei planete sau alt corp ceresc, sunt atrase de acestea și cad pe ele. Intrând în atmosfera noastră cu o iuțeală de aproape 40.000 metri pe secundă, se aprind și cele mai multe nu ajung pe pământ decât ca... cenușă.

Pe zăpezile eterne ale munților se observă multă asemenea cenușă meteorică.

Tot un literat, dar un literat distins, Guyau, a scris o fermecătoare poezie intitulată «Les étoiles filantes», pe care o recomand domnului autor al scrierei de mai sus, cât și celor cari nu vor să distrugă universul nostru. Știam că armonia speriată de răutatea pământenilor se refugiase în cer; nu cumva pământenii vor să o izgonească și de acolo?

V. ANESTIN.

SCLAVUL

(J. M. de HÉBEDIA)

Murdar, lipsit de hrană, cu fața 'ndurerată,
Un sclav, — dovadă, iată, și semnele pe mine, —
Eu m'am născut în golful cu apele senine,
In care Hybla mândră privește fermecată.

Vai. cum ne despărțirăm! Și dacă vreodată
Te 'ntorci spre Syracuza bogată 'n vii și-albine,
Și ajungând acolo când primăvara vine,
Scump oaspe, cercetează de draga-mi de-altă dată.

Voi mai vedea eu ochi-i ca sumbra violetă,
Frumoși, în cari surăde, sub linia discretă
A negrelor sprâncene, tot cerul țării sale?

Aibi milă! Du-te, câtă pe draga-mi Clearistă,
Și spune-i că duc viața tot așteptând-o 'n cale;
Vei recunoaște-o 'ndată, căci pururi este tristă!

I. C. POPESCU.

REVISTA CRITICA

În ziarul «Minerva», d. C. Demetrescu semnalează cearta dintre domnii Duiliu Zamfirescu-Vranas-Lascaridis, pe de o parte, și «inculpatul» O. Goga, pe de alta, — și se ridică, pe bună dreptate, în contra celor doi... nevinovați. Într'adevăr, nevinovat este d. Goga, care a fost insultat, și nevinovat este și d. Duiliu Lascaridis, care a «aruncat cu piatra în baltă». Domnul C. Demetrescu a uitat poate că procedul d lui Duiliu Vranas nu este nici nou,

nici original. Brunetière, când a pătruns în Academie, a insultat o jumătate din presa franceză. Pentru ce? Pentru ca presa insultată să-i răspundă, iar presa neinsultată să-l apere, și astfel discursul de recepție al academicianului, acum decedat, să fie comentat măc. r... o lună. Socoteala lui Brunetière a fost bună, — dovadă că presa franceză șase luni a avut de lucru. Mai amintesc și cazul lui Pierre Loti, care, în discursul său de recepție, tuna și fulgera, în modul cel mai puțin academic, în contra lui Emile Zola, care asculta liniștit insultele, șezând într'o bancă rezervată publicului.

D. Maiorescu însă a dat o lecție bine meritată acestui «domnișor» Vranas-Lascaridis, care, într'un moment de uitare de sine, a crezut că poate transforma tribuna Academiei, într'o tribună dela Sala Dacia sau Băile Eforiei. Să ne ierte d. ministru «plenipotențiar» Duiliu-Vranas-Lascaridis-Ioan-IV-Zamfirescu!

Poeții cărora le plac și cântă stelele, ne vor fi recunoscători c'am publicat lămuririle pe cari ni le dă d. V. Anestin, un harnic și pasionat astronom. Așa dar, dragii mei poeți, nu veți mai putea cânta de-acum înaintea miliardele de stele, ci cel mult veți cânta patru până la cinci mii, dacă vă veți uita cu ochii liberi; sau cinci până la șase mii dacă, atunci când veți cânta stelele, vă veți uita la cer printr'o lunetă enormă.

Trebue să recunoaștem că «lămuririle» d-lui V. Anestin sunt o adevărată nenorocire pentru scumpii noștri poetaștri. Toate poeziile cu privire la milioanele de stele vor trebui prefăcute. Și vai! câte poezii de soiul acestora nu avem!. Deci, — o întreagă revoluție în literatura noastră. Suntem aproape siguri că 'n curând vom primi versuri concepute cam astfel:

«Și cele patru până la cinci mii de stele,
«Pe care le putem vedea cu ochii liberi,
«Vor lumina cărările vieții mel,
«Etc.. etc, etc ».

Săptămâna aceasta au... reapărut «Convorbirile critice» ale d-lui Mihalache Dragoslavomirescu. Nostim că d. Radu Bucov (te văd, coane Mihalache!) vorbește despre articolul său, publicat în numărul trecut, cu elogii. Mai aflăm că d. Mihalache nu mai este conducătorul bibliotecii populare «Socec». Ei, așa da! Înțelegem și noi. De acum suntem siguri că biblioteca va merge mai bine. D. Mihalache a fost înlocuit din conducerea bibliotecii, pentru că n'a voit să scrie o... prefată la volumașul d-lui Delavrancea: «Stăpânea odată». Motivul d-lui Socec e puternic, însă nu trebuia să fie așa de hotărâtor și nemilos.

•

Într'un articol publicat în «Eroca», d. Em. Gârleanu, fost sublocotenent în activitate, «crede» că s'a pronunțat în chestia conflictului civilo-militar din Giurgiu. Pe când o nuvelă mai lămurită?

D-na Isabela Sadoveanu publică un volumaș: *Fire de tigroaică*. Hm! Hm!